Palestyna i Bliski Wschód

czasopismo poświęcone sprawom gospodarczym Palestyny i Bliskiego Wschodu

Komitet Redakcyjny:

Leon Lewite Józef Thon

Rok VII Warszawa, Wrzesień 1938 Nr 9

TREŚĆ NUMERU:

P. RIKLIS
Generalny dyrektor „Ness Ziona Fruit Growers Coop. Soc. Ltd.

SEZON CYTRUSOWY ROKU 1937-38

Sezon cytrusowy 1937/38 był na ogół korzystniejszy od poprzedniego, chociaż — rzecz zrozumiała — bilans rachunków mógł wywołać pewien zawód u wielu plantatorów, którzy przesadnie wierzyli w jego dobre rezultaty. Nie zdawali oni sobie bowiem sprawy, że choć ceny w tym sezonie były przeciętnie dobre, to jednak wiele przyczyn złożyło się na zmniejszenie tych pomyślnych wyników. W każdym razie sezon ten, mimo, że z punktu widzenia dochodowości nie może być uważany za absolutnie korzystny, to, jeśli chodzi o sam przemysł, wykazuje on zadawalający rozwój.

Sezon ten był lepszy od poprzedniego pod trzema względami: przede wszystkim złe warunki atmosferyczne, które wyrządziły poważne szkody w sezonie 1936/37, podważając zaufanie do palestyńskich owoców cytrusowych, zmieniły się w bieżącym sezonie, albowiem w listopadzie, grudniu i połowie stycznia były łagodne pogody. Dogodne warunki atmosferyczne przyczyniły się również do wcześniejszego dojrzewania owoców, chociaż kolor ich niezbyt zadawalał konsumentów. Niestety, również i w tym sezonie nie obeszło się bez szkód, związanych z warunkami atmosferycznymi. Druga połowa stycznia i luty obfitowały w deszcze, które wpłynęły ujemnie na jakość owoców, czyniąc ich „słabymi“, niezdatnymi do długotrwałego transportu. Wysokość poniesionych szkód jest różnie oceniana, w każdym razie są one zupełnie wyraźne, jeśli chodzi o wynikłe z nieodpowiedniego sortowania i pakowania.

Następną cechą charakterystyczną ubiegłego sezonu cytrusowego jest znaczny wzrost zbytu owoców cytrusowych na kontynencie europejskim. Ma to duże znaczenie z tego względu, iż większość krajów europejskich zakupuje po cenach ustalonych, chociaż ostatnio i tu daje się odczuć tendencja zaniechania tego systemu i wysyłki owoców na podstawie konosamentów. Jasnym jest, iż nie można utrzymywać ze wszystkimi krajami kontynentalnymi stosunków “en block“, kraje te bowiem różnią się strukturą gospodarczą i przepisami handlu zagranicznego. Stwierdzić jednak należy, że o ile chłonność absorbcyjna na kontynencie palestyńskich owoców cytrusowych wzrasta nieznacznie, to sezon ubiegły był w tej mierze rekordowy i wykazał wzrost z 28% do 38,6% ogólnej produkcji Palestyny. Pod względem zapotrzebowania pierwsze miejsce zajęła Holandia, zakupując 1.089.138 skrzyń wobec 607.607 skrzyń w poprzednim sezonie (wzrost o 79,2%), drugie miejsce zajęła Belgia (121,2%), następnie Czechosłowacja (57,6%), Szwecja (46,6%), Norwegia (74,6%), Finlandia (47,2%) i Polska (27,2%). Z drugiej strony sprowadziła Anglia w tym roku o 820.438

skrzynek mniej niż w sezonie poprzednim, co stanowi 60,5% ogólnego zbioru owoców w Palestynie wobec 71,6% w sezonie poprzednim.

Zbyt owoców w sezonie 1937/38 w stosunku do sezonu 1936/37.

Kraje	1937/38 skrzyń	%	1936/37 skrzyń	%	Wzrost lub spadek +	—
Anglia	6.899.229	60,5	7.719.667	71,6	11,1	
Holandia	1.089.138	9,6	607.607	5,6		4,0
Belgia	539.547	4,7	243.892	2,3		2,4
Francja	220.304	1,9	289.334	2,7	00,8	
Niemcy	208.566	1,8	318.273	3,0	1,2	
Szwecja	456.360	4,0	311.250	2,9		1,1
Norwegia	275.627	2,4	157.860	1,5		0,9
Dania	89.174	0,8	73.500	0,7		0,1
Finlandia	109.799	1,0	74.556	0,7		0,3
Polska	391.582	3,5	307.791	2,8		0,7
Czechosłowacja	280.185	2,5	177.790	1,6		0,9
Rumunia	246.499	2,2	219.698	2,0		0,2
Inne kraje europ.	495.416	4,3	237.485	2,2		2,1
Kanada	73.990	0,6	4.271	0,1		0,5
Inne kraje	19.779	0,2	35.441	0,3	0,1	
Ogółem	11.395.195	100,0	10.778.415	100,0	13,2	13,2

Jak wynika z powyższej tabeli, znaczny spadek importu palestyńskich owoców cytrusowych nastąpił w Niemczech, które sprowadziły w tym sezonie zaledwie 208.566 skrzyń wobec 318.276 w sezonie poprzednim. Spadek ten zaznaczył się również we Francji, która sprowadziła 220.304 skrzyń palestyńskich owoców cytrusowych wobec 289.334 w sezonie poprzednim. Przyczyny tego należy szukać w restrykcjach importowych, przeprowadzonych w tych krajach. Import owoców palestyńskich do Francji uzależniony jest od systemu kontyngentów, które rząd francuski udziela każdorazowo. W sezonie bieżącym rząd zezwolił na import około 150.000 skrzynek pomarańcz z Palestyny, lecz zezwolenie to zostało udzielone dopiero w lutym, gdy większość eksporterów palestyńskich, zainteresowanych rynkiem francuskim, już zakontraktowała wszystkie swoje owoce, tak, że nie mogła wykorzystać już francuskich kontyngentów. W Niemczech zostało w sezonie ubiegłym udzielone zezwolenie na zakup palestyńskich owoców cytrusowych wartości 600.000 marek tj. około 120.000 skrzynek pomarańczy (poza nieokreśloną ilością skrzynek za zapłatą z tytułu przewozu na okrętach niemieckich). Zapłata jednak za te owoce była połączona z tak wielkimi trudnościami, że wielu eksporterów wolało zaniechać eksportu

owoców do Niemiec. Ponadto rząd niemiecki stosownie do swej polityki rasistowskiej dyskryminuje żydowskich eksporterów na rzecz arabskich, co bezwątpienia odbije się na handlu z Niemcami. Następnie należy przypuszczać, że dyskryminacja ta będzie nadal trwała i znaczenie rynku niemieckiego na przyszłość dla eksportu palestyńskich owoców cytrusowych będzie się nadal zmniejszało.

Oczywistym jest, że zwiększone zapotrzebowanie na owoce palestyńskie w wielu krajach kontynentu europejskiego nastąpiło na skutek trwającej wciąż wojny domowej w Hiszpanii, która uniemożliwia eksport owoców cytrusowych z tego kraju. Dostawa owoców hiszpańskich na rynek angielski była mniej trudna, jednakowoż Anglia sprowadzała tych owoców mniej niż zwykle. Fakt, iż wzrost zbytu owoców palestyńskich w pewnych krajach należy przypisać bezpośrednim wpływom przypadkowym, nie powinien być zlekceważony, gdyż ze zmianą tych warunków rynki mogą być znów stracone. Należy się jednak spodziewać, że penetracja owoców palestyńskich dzięki ich jakości zostanie utrzymana i w przyszłości.

Trzecim czynnikiem, dzięki któremu sezon był korzystniejszy, były względnie dobre ceny osiągane na rynku w okresie najlepszego sezonu, tzn. w czasie między połową stycznia a połową marca. Z początkiem sezonu ceny kształtowały się bardzo nisko, ponieważ palestyńskie owoce, które były jeszcze niedojrzałe, zjawiały się na rynkach jednocześnie z dojrzałymi owocami z Afryki Płd. i Brazylii. Brazylia kontynuowała wysyłanie swych owoców aż do świąt Bożego Narodzenia, podczas gdy w sezonach poprzednich eksport ten był zakańczany wcześniej, z momentem pojawiania się owoców palestyńskich. Z przykrością należy stwierdzić, że wielkie ilości owoców zostały wysłane z początkiem sezonu, co spowodowało duże straty dla eksporterów. Z drugiej strony ceny kształtowały się dość wysoko w połowie sezonu dzięki małym ładunkom z Hiszpanii. Gdyby nie straty spowodowane gniciem owoców i wynikłe z kosztów przepakowywania ich i wyeliminowania nienadających się cytrusów, ceny osiągnięte za te owoce, zwłaszcza mniejszych rozmiarów, byłyby zupełnie zadawalające. Ceny utrzymywały się na tym samym poziomie w przeciągu ok. 2 miesięcy z wyjątkiem małych przypadkowych odchyleń. W drugiej połowie marca ceny na palestyńskie owoce cytrusowe spadły, ponieważ na rynek przybyły owoce hiszpańskie w złym gatunku i spowodowały zniżkę cen. Owoce palestyńskie, które przybyły w poważnej części uszkodzone, musiały oczywiście dostosować się do tych zniżonych cen. W kwietniu ceny znów uległy zwyżce i na tym poziomie pozostały już do końca sezonu.

W ten sposób zaznaczyły się wahania cen na owoce i sezon był niejednoltiy, jednakowoż z tendencją zwyżkową. Dotyczy to cen na pomarańcze. Ceny natomiast na grejpfruty kształtowały się w dalszym ciągu

nisko, jak długo wysyłano je w dużych ilościach do Anglii, która jest głównym odbiorcą grejpfrutów palestyńskich. Jedynie pod koniec sezonu, kiedy podaż tego owocu znacznie spadła przy jednoczesnym wzroście zapotrzebowania, ceny podniosły się. Jest godnym podkreślenia, że Palestyna nie napotkała na żadną konkurencję na rynkach europejskich za wyjątkiem grejpfrutów w puszkach, które cieszą się większym powodzeniem ze względu na tańszą cenę i mniej kłopotliwy sposób spożycia. Świeży owoc jest spożywany jedynie przez klasy bogatsze, których ilość jest bardzo ograniczona. I gdy przybywa większy transport grejpfrutów zapotrzebowanie jest małe, tak, że sprzedawane są owoce po każdej cenie. W sezonie ubiegłym eksportowano ponad 70.000 skrzyń cytryn po cenach dobrych, popyt jednak ogranicza się tylko kilku krajów i do krótkiego okresu trwania sezonu. Należy podkreślić, iż letnie pomarańcze typu tzw. „Walencja“ zdobyły sobie poważną pozycję na rynkach zbytu. 100.000 skrzyń pomarańcz tego typu wyeksportowanych w ostatnim sezonie osiągnęło na rynkach ceny bardzo wysokie. Pomarańcz typu „Walencja“ dojrzewa pod koniec zimy, gdy pomarańcz jafska „Shamouti“ jest bardzo „słaba“ i nie znosi długiego transportu. Ponadto jest ona małych rozmiarów i bardzo soczysta, tak, że cieszy się dużym powodzeniem.

Badając wahania ceny pomarańcz typu „Jaffa“ albo „Shamouti“ w obu ostatnich sezonach, widzimy, że podczas gdy w sezonie 1936/37 ceny kształtowały się korzystnie na początku sezonu i dopiero po tym spadły na skutek przybycia na rynek owoców w bardzo złym gatunku, to sezon ostatni przedstawiał się odwrotnie. W ciągu ostatniego lata panowało wśród importerów zniechęcenie, pamiętali oni bowiem zły gatunek owoców poprzedniego sezonu i straty wynikłe w związku z tym, co wstrzymywało ich od zawierania nowych transakcyj. W związku z tym eksporterzy byli zmuszeni oblniżyć ceny o 1 szyling na skrzynce. Następnie w miesiącach listopadzie i grudniu zniżka cen spowodowana została konkurencją ze strony południowej Afryki i Brazylii oraz innymi przypadkowymi przyczynami. Poprawa cen, jaka zaznaczyła się w następnych miesiącach, pozwoliła na częściowe pokrycie strat, nie mogąc jednak przyczynić się do osiągnięcia większych zysków. Ponadto niepewna sytuacja polityczna ostatniego lata oraz wyścig zbrojny spowodowały zwyżkę cen na materiały do pakowania owoców cytrusowych (komplety skrzynkowe, bibułka itd.) oraz na stawki frachtowe, wpływając na zmniejszenie dochodów, które w innych warunkach mogłyby być zupełnie dobre.

Należy zaznaczyć, iż Palestyna wykazała znaczne ulepszenia w gatunku wysyłanego owocu i więksi eksporterzy zwracali uwagę na selekcję i pakowanie owoców. Nowa szosa Tel-Awiw — Hajfa umożliwiły transport owoców do portu hajfskiego samochodami i w ten sposób uniknięto niepotrzebnego przeładowywania kolei. Około pół miliona skrzynek zostało

w ten sposób zaokrętowanych. Administracja kolejowa uczyniła wielkie wysiłki dla ulepszenia obsługi transportowej, które zostały ocenione przez eksporterów, mających dotychczas wielkie trudności w tej dziedzinie. W roku bieżącym przez port tel-awiwski przeszło powyżej miliona skrzynek i okazało się, że istnieją jeszcze większe możliwości. Obsługa okrętowa wykazała również wiele zmian na lepsze. Z komunikacji zostały wycofane gorsze statki i zastąpione nowymi. W sezonie 1936/37 został wprowadzony okręt, zaopatrzony w chłodnie, w sezonie obecnym było kilka takich okrętów; eksperyment ten dał wspaniałe rezultaty i owoce przybyły w doskonałym stanie.

Obraz osiągnięty byłby niepełny, gdybyśmy nie opisali wysiłków, poczynionych w ostatnim roku przez przemysł dla rozwoju rynków, które w przyszłości będą pochłaniały stale wzrastającą produkcję cytrusów. Odnosiły się one do regulacji wysyłki ładunków przez zawieranie umów między eksporterami celem zagwarantowania racjonalnego podziału tychże na rynkach eksportowych, jak również nieprzeładowywania równocześnie tych samych rynków, których zdolność absorbcyjna nie jest nieograniczona. W latach ostatnich eksporterzy żydowscy czynili próby eksportu małych ilości owoców do Kanady. W ostatnim zaś roku została założona regularna obsługa okrętowa między Palestyną a portami kanadyjskimi i żydowscy eksporterzy wysyłali transporty niezależnie od cen rynkowych w Kanadzie. Należy również zaznaczyć, że sprzedaż owoców była scentralizowana w jednej firmie, która występowała w imieniu wszystkich eksporterów. Ceny osiągnięte za te owoce były bardzo niskie szczególnie, o ile się weźmie pod uwagę, że owoce były specjalnie wybierane. Przyczyna niskich cen niewątpliwie związana jest z tym, że Ameryka miała własną dużą produkcję owoców cytrusowych, która wpływała na zniżkę cen. Niektórzy eksporterzy jednakże nie zrażali się stratami i kontynuowali nadal eksport w nadziei, że owoce te zdobędą rynek kanadyjski i w przyszłości część owoców palestyńskich będzie mogła być plasowana po drugiej stronie oceanu.

Następne usiłowania szły w kierunku zwiększenia zbytu grejpfrutów. Bardzo niskie ceny na grejpfruty wpłynęły na to, iż eksporterzy zmuszeni zostali do zawarcia wzajemnych układów. Maksymalna ilość skrzynek grejpfrutów, które mają być wyeksportowane w tym sezonie, została ustalona w odnośnym porozumieniu, regulujące podział tych ilości między kraje kontynentu europejskiego oraz Anglii w poszczególnych miesiącach. Został powołany również Komitet w Londynie dla zbadania warunków zbytu i udzielania instrukcyj eksporterom palestyńskim, co do każdorazowego wysyłania maksimum ilości owoców cytrusowych do Anglii. Ponieważ układ ten nie obejmował wszystkich eksporterów, niemożliwym było wykorzystanie tego planu w całości. Bezwątpienia jednakże

układ ten częściowo zapobiegł przeładowaniu rynków w pewnych okresach.

Eksporterzy wpłynęli również na to, że rząd podjął środki dla ograniczenia eksportu grejpfrutów i na skutek rady Komitetu dla owoców cytrusowych, który obejmuje członków wszystkich sekcyj, grejpfruty o rozmiarach 64 na skrzynkę mogły być eksportowane jedynie w początkach sezonu. Następnie w głównym sezonie eksport grejpfrutów ograniczył się do rozmiarów średnich. Rząd obecnie rozważa wydanie nowych przepisów, na podstawie których grejpfruty pakowane byłyby w wielkich skrzynkach, redukując w ten sposób ilość skrzynek. Inny Komitet rządowy rozważał niezadawalające warunki transportowe i złożył wniosek, by spełnienie niektórych zostało przerzucone na towarzystwa okrętowe, które będą miały prawo przewozić owoce z Palestyny. Według tego stanu rzeczy nie wydaje się, ażeby ta propozycja mogła być przyjęta. Obecnie rząd bada również wniosek zakazu eksportu pewnych owoców wielkich rozmiarów, na które zapotrzebowanie jest małe, i zezwolić tylko na niektóre rozmiary. Został również złożony wniosek w rządzie w sprawie zakazu eksportu pomarańczy rozmiaru 120 (na skrzynkę). Wniosek ten jednak spotkał się z opozycją większości plantatorów i został obalony.

Są to jednak nieistotne środki zaradcze dla zwalczenia najpoważniejszego problemu, który mają do zwalczenia przedstawiciele palestyńskiego przemysłu cytrusowego, tj. znalezienia rynków zbytu dla stale wzrastającej produkcji owoców cytrusowych i sprzedaży ich po cenach opłacalnych. Należy się liczyć z faktem, iż Hiszpania po zakończeniu u siebie wojny domowej, zacznie eksportować poważne ilości owoców na rynki światowe, oraz, że inne kraje również zwiększają swoją produkcję owoców cytrusowych, lub zaczynają zaprowadzać własną produkcję. Spożycie owoców cytrusowych nie osiągnęło jeszcze dalece stopnia nasycenia, lecz nie można mieć pewności, iż rynki zbytu będą się rozwijały równomiernie do wzrostu produkcji.

Warunki ekonomiczne na rynkach światowych nie rokują wiele nadziei. Większość krajów, których spożycie jest jeszcze dotychczas małe, utrudnia wwóz tych owoców przez wysokie cła lub restrykcje importowe. Przy pokonywaniu tej konkurencji Palestyna ma przewagę, jeśli chodzi o jakość owoców, lecz z drugiej strony koszty produkcji i sprzedaży owoców palestyńskich są bardzo wysokie, i rząd nie chroni interesów tej gałęzi gospodarczej. Z jednej strony Palestyna jest pod rządami Anglii, i z punktu widzenia administracyjnego stanowi część Imperium Brytyjskiego, lecz z drugiej strony zmuszona jest płacić wysokie cła za owoce importowane do Wielkiej Brytanii, jakoże Palestyna pod względem prawnym stanowi kraj zagraniczny wobec Anglii. Nie mniej trudna jest sytu-

acja Palestyny również w stosunku do innych krajów. Zgodnie z art. 18 Mandatu wszystkie kraje korzystają z tych samych praw w Palestynie. Artykuł ten umożliwia ograniczenie importu artykułów palestyńskich, nie dając możności do prowadzenia negocjacyj celem uzyskania wzamian koncesyj.

Jak długo Palestyna jest bezsilna wobec politycznych trudności, tak długo nie może podjąć zmian w swojej organizacji gospodarczej, która jest niezadawalająca i niewystarczająca dla potrzeb wielkiego przemysłu cytrusowego w Palestynie.

W ciągu ostatniego roku prowadzone były pertraktacje między różnymi spółdzielniami owocowymi w sprawie zjednoczenia ich i scentralizowania ich sprzedaży. Niestety pertraktacje te nie zostały uwieńczone sukcesem ze względu na różnicę zdań odnośnie formy organizacji i niemożności osiągnięcia porozumienia ze strony pertraktujących. Należy jednak w dalszym ciągu dążyć wszelkimi siłami do zjednoczenia wszystkich eksporterów opartego na zdrowych podstawach dla scentralizowania czynnych sił w przemyśle i usunięcia konkurencji, która demoralizuje rynek. Zjednoczenie eksporterów cytrusowych w jednej organizacji niewątpliwie wpłynie na redukcję wydatków i potanienie kosztów oraz stawek frachtowych; porozumienie takie niewątpliwie wzmocniłoby przemysł do takiego stopnia, że byłoby w stanie przeciwstawić się konkurencji ze strony innych światowych producentów owoców cytrusowych.

Dr A. MICHAELIS (Tel-Awiw)

STOSUNKI HANDLOWE MIĘDZY KRAJAMI BLISKIEGO WSCHODU W R. 1937

(am.) W związku z ogólną ekspansją handlu światowego volum handlu zagranicznego krajów Bliskiego Wschodu w r. 1937 wykazał znaczny rozwój. Eksport krajów Bliskiego Wschodu, który obejmuje głównie produkcję rolniczą i surowce, skorzystał znacznie pod względem wartości i ilości na skutek ogólnego ożywienia w dziedzinie surowców. Dotyczy to szczególnie eksportu bawełny egipskiej oraz innych artykułów eksportowych, jak liście tytoniowe, owoce cytrusowe i inne, potas i inne minerały, ryż, owoce oleiste, skóry, warzywa i inne produkty rolne. Zwiększona siła nabywcza spowodowana zwiększonym eksportem pozwoliła krajom tym z drugiej strony zwiększyć import. Import i eksport w następujących pięciu głównych krajach przedstawiał się za lata 1936 i 1937 jak następuje:

	Import 1936	Import 1937	Eksport 1936	Eksport 1937
	w funtach palestyńskich			
Egipt	31.496.000	38.017.000	32.971.000	38.665.000
Turcja	15.422.000	19.063.000	19.622.000	22.997.000
Palestyna	13.979.000	15.913.000	3.625.000	5.820.000
Syria	7.121.000	8.719.000	4.069.000	4.183.000
Irak	7.177.000	9.566.000	3.484.000	5.569.000
Ogółem	75.195.000	91.278.000	63.771.000	77.234.000

W roku 1937 zarówno import, jak i eksport wzrósł w tych krajach o 20% w porównaniu z rokiem 1936.

Zwiększenie handlu spowodowane zostało zwiększonymi obrotami głównie z krajami przemysłowymi, które odbierają surowce z krajów Bliskiego Wschodu na pokrycie potrzeb przemysłu i konsumcji. Handel między poszczególnymi krajami Bliskiego Wschodu słabo się rozwinął i zasadniczo ograniczał się do produktów rolnych i surowców. W roku ubiegłym nie osiągnął żadnej godnej uwagi wysokości.

Bliższe dane handlu między poszczególnymi krajami Bliskiego Wschodu przedstawiają się, jak poniżej:

PALESTYNA

Palestyna w 1937 r. równie, jak i w roku ubiegłym, była krajem, którego handel w stosunku do krajów sąsiednich odgrywał znaczną rolę w ogólnym jej handlu zagranicznym, stanowił mianowicie 18,4% w imporcie i 14,8% w eksporcie. Jak z poniższej tabeli wynika, handel Palestyny z Syrią był najsilniejszy.

Import z krajów;	Ogółem 1936	Ogółem 1937	Art, spoż. i tytoń	Surowce	Wyroby gotowe	Różne
Syria	1,401,484	1,374,444	651,429	27,529	670,886	24,600
Egipt	514,111	630,521	435,074	112,515	82,469	393
Irak	156.172	361,161	350,581	701	4,726	5,153
Turcja	267,764	254,159	237,968	14,632	1,349	210
Iran	177.749	223,357	9,556	177,785	36,016	—
Cypr	79,593	84,267	69,422	2,488	6,161	6,196
	2,596,,873	2,927,909	1,754,030	335,720	801,607	36,552
Udział w ogólnym imporcie	18,6%	18,4%	42,3%	20,9%	7,9%	62,9%

Eksport do krajów:	Ogółem 1936	Ogółem 1937	Art. spoż. tytoń	Surowce	Wyroby gotowe	Różne
Syria	310,248	625,264	363,091	114,647	147,293	233
Egipt	62,964	99,242	23,514	12,086	61,803	1,839
Irak	5,895	12,047	8,274	3	3,770	—
Turcja	53,743	114,644	519	92,802	21,323	—
Iran	1,289	1,645	230	238	1,177	—
Cypr	3,384	6,984	315	1,356	5,313	—
	437,523	859,826	395,945	221,132	240,679	2,072
Udział w ogólnym eksporcie	12,1%	14,8%	8,1%	58,6%	42,6%	93,2%

Palestyna miała wysoce ujemne saldo bilansu handlowego z krajami Bliskiego Wschodu; eksport wynosił zaledwie 29,3% sumy importu. Ujemne saldo bilansu handlowego wynosiło ŁP. 2,07 milionów, import Palestyny z Syrii pokrywał zaledwie połowę eksportu do tego kraju. To samo odnosi się do Turcji w roku 1937. W innych krajach eksport wynosił zaledwie drobny ułamek importu; miało to miejsce szczególnie w obrotach z Irakiem, Iranem i Cyprem.

Znaczną część importu Palestyny z krajów Bliskiego Wschodu stanowią artykuły żywnościowe, mianowicie 92% ogólnego importu z tych krajów.

Palestyna sprowadza z tych krajów zaledwie 21% surowców, wyrobów gotowych 7,9% ogólnego importu tych artykułów, tak że ogólna wysokość tych dwóch pozycyj wynosi ŁP. 0,8 miliona.

Głównymi artykułami eksportu są artykuły spożywcze, eksport Palestyny jednak do krajów Bliskiego Wschodu wynosi zaledwie 8,1% ogólnego eksportu artykułów żywnościowych. Ten mały stosunkowo udział krajów Bliskiego Wschodu w palestyńskim eksporcie produktów spożywczych tłumaczy się tym, że kraje sąsiednie nie są odbiorcami palestyńskich owoców cytrusowych, kraje te sprowadzają powyżej 50% surowców i około 43% wyrobów gotowych.

Podczas gdy import Palestyny z krajów Bliskiego Wschodu w r. 1937 wzrósł w tym samym stosunku jak ogólny import Palestyny, eksport do tych krajów podwoił się w stosunku do r. 1937 i wzrósł z 12,1% w roku ubiegłym do 14,8% ogólnego eksportu. Poniższa tabela wykazuje ilość towarów eksportowanych i importowanych przez Palestynę z krajów Bliskiego Wschodu w r. 1936.

Import z:	Syria	Egipt	Irak	Turcja	Cypr	Iran
Pszenica	191,607					
Mąka pszenna	101,414					
Ryż		134084				
Jęczmień	167,386					
Warzywa	7,027					
Cukier		53,001	10,744			
Bydło na ubój	7,922					
Owce i kozy na ubój	27.881		62,058	203,291	4,570	
Drób żywy	10,608					
Melasa		10,928				
Samne	21,196		21,852			
Jaja	110,610	38,582	17,563	340		
Ryby	3,648	41,121	15,705	7,686		
Orzechy	60,008	3,000	12,708	16,028	9,600	2,143
Ziemniaki	42,204	62			49,549	
Warzywa	38,266	28,484			1,121	
Pokarm dla zwierząt	24,644	19,543		1,105		
Wyroby cukiernicze, czekolada	39,935	438				
Piwo	8.198					
Tytoń, i wyroby		2,915		24.079		10,885
Oliwa nieoczyszczona	21,652					
Bawełna surowa	12.130	9,003				
Asfalt	20	41,653				
Produkty naftowe		8,541				118473
Materiały budowlane	50,684	4,573			1,915	
Meble i inne wyroby drzewne	23,345					
Żelazo i wyroby metalowe	17,375	6,178				
Wyroby jedwabne	66,234					
Inne wyroby włókiennicze	32,774					
Dywany						11,066
Druki		18,979				
Obuwie skórzane	43,269					
Inna odzież	91,361					
Skóry podeszwowe i cholewk.	39,215	2,751				
Konie, osły, muły	15,440		7,856		2,940	
Różne		40,976		2,671		

Eksport do	Syria	Egipt	Irak	Turcja	Cypr	Iran
Pomarańcze	21,712					
Melony	20,138					
Zboża, mąka, warzywa	16,876					
Oliwa jadalna	52,398	3,604	2,207			
Wyroby cukiernicze	14,338					
Wino		3,297				
Sezam	3,377					
Skóry	36,674			45,275		
Jelita	7,239					
Wyroby włókiennicze i odzież	65,884	1,928		7,908		
Mydło do prania	22,605	28,704				
Inne wyroby	27,234	11,801	1,709	297	1,635	1.103

SYRIA

Palestyna importowała z Syrii w r. 1936 poza pszenicą, jęczmieniem i mąką, jaja, owoce, ziemniaki, warzywa, bydło na rzeź, wyroby cukiernicze, czekolada, biszkopty, nieoczyszczoną oliwę, cement, wyroby jedwabne i inne wyroby odzieży, skórę, meble i wiele innych artykułów. Z Egiptu głównie importowano ryż, cukier, ryby, jaja, melasę, warzywa, pokarm dla zwierząt i asfalt. Z Iraku głównie importowano bydło na rzeź, jaja, owoce, ryby. Z Turcji zaś — owce i kozy, orzechy i liście tytoniowe; z Cypru — ziemniaki i owoce, z Iranu — produkty naftowe i dywany.

Eksport z Palestyny do Syrii obejmuje poza owocami szereg innych produktów rolnych, oliwę jadalną, skóry, wyroby włókiennicze i odzież. Mydło do prania eksportowane jest do Egiptu, do Turcji zaś — skóry.

Syria importuje zaledwie małą część importu z krajów Bliskiego Wschodu, mianowicie 14,1% w 1937 r. Z drugiej strony kraje te importują z Syrii 45,2% ogólnego eksportu syryjskiego. W wyniku powyższego Syria posiada wysoce dodatnie saldo bilansu handlowego z krajami Bliskiego Wschodu. Stosunki handlowe z Syrią są wysoce ożywione. Palestyna importuje ⅓ całego eksportu syryjskiego, tak że saldo bilansu syryjsko-palestyńskiego jest aktywne dla Syrii. Następująca tabela przedstawia handel syryjski z poszczególnymi krajami Bliskiego Wschodu w r. 1937.

	Import	Eksport
	w funtach syryjskich	
Palestyna	3.567.256	8.082.103
Egipt	1.188.711	315.784
Irak	1.154.968	778.110
Turcja	787.866	965.840
Iran	160.471	2.547
Cypr	43.589	135.409
Transjordania	662.645	736.898
Ogółem	7.365.506	11.616.691

Stosunki handlowe Syrii z poszczególnymi krajami Bliskiego Wschodu są mało rozwinięte, obroty wynoszą zaledwie mały procent w ogólnym imporcie, w eksporcie obejmują one głównie produkty rolne.

EGIPT

Stosunki handlowe Egiptu z poszczególnymi krajami Bliskiego Wschodu są stosunkowo mało rozwinięte. W roku 1937 — 4,6⁰/₀ ogólnego importu Egiptu pochodziło z tych krajów. Eksport do tych krajów wynosił 3,4⁰/₀. Handel Egiptu z poszczególnymi krajami Bliskiego Wschodu przedstawia się w roku 1937 jak następuje:

	Import	Eksport
	w funtach palestyńskich	
Palestyna	194.425	540.266
Syria	211.441	219.120
Irak	125.978	135.113
Turcja	248.827	358.565
Iran	794.182	2.534
Cypr	163.265	76.493
Ogółem	1.738.118	1.332.091

Znaczną pozycję w imporcie Egiptu z Iranu stanowi nafta. Kraje Bliskiego Wschodu nie wchodzą w rachubę jako odbiorcy najpoważniejszego artykułu eksportowego bawełny, która stanowiła 65⁰/₀ ogólnego eksportu Egiptu w 1937 r. Kraje te mają małe zapotrzebowanie na bawełnę, a częściowo uprawiają ją w swoim kraju. Jako wynik dużego importu nafty z Iranu, a małego eksportu do krajów Bliskiego Wschodu, Egipt posiada ujemne saldo z tymi krajami.

TURCJA

Handel Turcji z poszczególnymi krajami Bliskiego Wschodu jest jeszcze mniej rozwinięty, niż innych krajów. W roku 1937 Turcja sprowadziła 3,8% ogólnego importu z krajów Bliskiego Wschodu, eksportowała zaś 3,3% ogólnego jej eksportu. Poniżej podajemy obroty handlowe Turcji z krajami Bliskiego Wschodu.

	Import	Eksport
	w funtach tureckich	
Palestyna	934.649	650.115
Syria	838.197	2.256.215
Egipt	2.450.897	1.448.616
Irak	17.113	32.713
Iran	71.113	32.161
Cypr	19.430	102.653
Ogółem	4.331.454	4.522.473

Stosunki handlowe Turcji z Syrią i Egiptem są bardzo rozwinięte. Turcja eksportowała do Syrii przede wszystkim owce, drzewo, węgiel i tytoń, podczas gdy do Egiptu Turcja eksportowała tytoń, orzechy, owoce i węgiel. Eksport Turcji do Syrii ma charakter tranzytu towarów do Palestyny. Turcja importowała z Syrii głównie przędzę bawełnianą, cytryny, skóry a z Egiptu również przędzę bawełnianą, skóry i cukier. Saldo bilansu handlowego Turcji z krajami Bliskiego Wschodu jest zrównoważone i z małą nadwyżką dla Turcji.

IRAK

Udział krajów Bliskiego Wschodu w ogólnym imporcie wynosi 13,5% i 26,4%. Następująca tabela wykazuje obroty handlowe Iraku z krajami Bliskiego Wschodu za rok 1935/36.

	Import	Eksport
	w funtach iraskich	
Palestyna	15.286	298.190
Syria	137.590	201.073
Egipt	128.158	58.728
Turcja	31.933	8.494
Iran	650.533	220.983
Ogółem	963.514	787.468

Iran jest najpoważniejszym krajem importowym Bliskiego Wschodu. Wśród krajów eksportujących Palestyna jest głównym odbiorcą dla produktów rolnych. Saldo bilansu handlowego Iraku jest nieznacznie ujemne.

CYPR

W roku 1936 cyfry obrotów handlowych Cypru z krajami Bliskiego Wschodu są następujące:

	Import	Eksport
	w funtach angielskich	
Palestyna	5.542	64.882
Syria	48.678	12.001
Egipt	48.841	131.238
Turcja	4.567	12
Iran	9.741	—
Ogółem	117.369	208.133

Handel Cypru z krajami Bliskiego Wschodu jest minimalny w cyfrach absolutnych i nie ma większego znaczenia dla ogólnego handlu zagranicznego Cypru. Cypr zakupuje małe ilości towarów w krajach Bliskiego Wschodu, eksportuje zaś do Egiptu i Palestyny w znacznie większej ilości, tak że saldo dodatnie Cypru z krajami Bliskiego Wschodu jest dodatnie.

Możliwości handlowe między poszczególnymi krajami Bliskiego Wschodu są wykorzystywane jedynie w nieznacznych rozmiarach. Towary eksportowe krajów Bliskiego Wschodu mogą być importowane przez kraje sąsiednie przede wszystkim w ilościach jedynie ograniczonych, z drugiej strony zaś poszczególne kraje rozwijają u siebie podobne pomysły. W ten sposób poszczególne kraje czynią wysiłki w kierunku ochrony własnych przemysłów przed importem towarów z zagranicy.

Mimo wszystko stosunki handlowe między krajami Bliskiego Wschodu mogłyby być rozwinięte w większym stopniu, gdyby poszczególne kraje podjęły odpowiednią politykę handlową.

Sprawy celne i transportowe

NOWE ZASADY OBROTU HANDLOWEGO I PŁATNICZEGO MIĘDZY POLSKĄ A PALESTYNĄ.

OKÓLNIK

W SPRAWIE OBROTU PŁATNICZEGO Z PALESTYNĄ

(Przepisy zmienione uchwałą Komisji Dewizowej z dn. 13 września 1938 r.)

W związku z wygaśnięciem porozumienia rozrachunkowego, zawartego przez Polski Instytut Rozrachunkowy z Agencją Żydowską w Palestynie, Komisja Dewizowa podaje do wiadomości następujące zasady, na których, począwszy od dnia 15 września 1938 r., będzie się opierał obrót płatniczy z Palestyną.

I.

Obrót dewizowy.

A. Należności towarowe. Należności z tytułu importu do polskiego obszaru celnego towarów, sprowadzanych na zasadzie pozwoleń przywozu, wymieniających Palestynę, jako kraj pochodzenia, jak również zaliczki na te towary oraz koszty uboczne (koszty przewozu, przeładunku, magazynowania, ubezpieczenia, opłaty celne, konsularne, prowizja agentów, przedstawicieli lub maklerów itp.) związane z takim importem — z wyjątkiem, o których mowa w rozdziałach II. i III. — mogą być regulowane w dewizie na zasadach ogólnych, zawartych w okólniku nr 14, z tym, że przekazy z powyższego tytułu będą *rejestrowane* w Polskim Instytucie Rozrachunkowym na rachunku ewidencyjnym „Towarowym — Palestyna".

W tym celu Oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe są obowiązane przesyłać w dniu dokonania przekazu lub wpłaty na rachunek zagraniczny wolny odpowiednie zawiadomienie do Wydziału Dewizowego Polskiego Instytutu Rozrachunkowego w Warszawie według załączonego wzoru.

B. Należności nietowarowe.

1) Wszystkie wnioski o przekazy do Palestyny z innych tytułów niż towarowe — z wyjątkami podanymi niżej w punkcie 2) — winny być bez względu na sumę kierowane przez oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe do Komisji Dewizowej.

Powyższe przekazy, podobnie jak przekazy z tytułu importu towa-

rów, będą w razie pozytywnej decyzji Komisji Dewizowej wykonywane w dewizie oraz podlegają rejestracji przez Polski Instytut Rozrachunkowy na rachunku ewidencyjnym „Finansowym — Palestyna“ w sposób wyżej podany.

2) Oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe będą załatwiać we właściwym zakresie wnioski o zapłatę zobowiązań wobec osób zamieszkałych w Palestynie z tytułów i na warunkach przewidzianych:

a) w okólniku Komisji Dewizowej nr 18, ustęp ostatni;

b) w okólniku Komisji Dewizowej nr 31, rozdział I. p. 2);

c) w okólniku Komisji Dewizowej nr 46.

II.

Transakcje towarowe kompensacyjne.

Przepisy zawarte w rozdziale I. niniejszego okólnika nie mają zastosowania przy zapłacie za towary cytrusowe (pomarańcze, cytryny, grape-fruits), których import z Palestyny został dokonany w ramach transakcyj kompensacyjnych na warunkach zapłaty, ustalonych każdorazowo w zezwoleniach na te transakcje.

III.

Obrót rozrachunkowy.

Dla niektórych przekazów z tytułów finansowych, przeznaczonych dla ludności żydowskiej w Palestynie, jest przewidziany rozrachunek, który będzie prowadził Polski Instytut Rozrachunkowy.

W tych zatym przypadkach, gdy w treści decyzji Komisji Dewizowej będzie zaznaczone, że przekaz ma nastąpić „w rozrachunku PIR-u“, Oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe winny przyjętą od wnioskodawcy wpłatę przekazać do PIR-u na konto „Palestyna — Rozrachunek“. Równowartość sum, znajdujących się na tym koncie, będzie wypłacana w Palestynie w miarę wpływów za eksport do Palestyny polskich towarów, których listę ustala Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

* * *

Przepisy niniejszego okólnika obowiązują również przedsiębiorstwa i organizacje, którym Komisja Dewizowa udzieliła generalnych upoważnień do samodzielnego dysponowania posiadanymi zapasami dewiz (autonomie dewizowe).

KOMISJA DEWIZOWA

Uwaga: okólnik z dnia 29.IV.1937 r. przestaje obowiązywać.

Warszawa, dn. 14 września 1938.

ZAŁĄCZNIK DO OKÓLNIKA

(wzór zawiadomienia)

Nr ...., dn. ... 193 ..

Do

Polskiego Instytutu Rozrachunkowego

Wydział Dewizowy

w Warszawie.

Niniejszym zawiadamiamy, że w dniu dzisiejszym dokonaliśmy następujących przekazów — wpłat na rachunki zagraniczne wolne, podlegających rejestracji u WPanów na rachunku ewidencyjnym *„Towarowym — Palestyna“:*

Numer dec. K. D. lub banku	Datz dec. K, D. lub banku	Zleeenio-dawca	Tytuł przekazu lub wpłaty	Kwota przekazu w dewizach	Równowartość przekazu w zł, lub suma wpł ty, na rachunek zagr. wolny

oraz na rachunku ewidencyjnym „Finansowym — Palestyna“.

Numer dec. K. D, lub banku	Data dec. K, D. lub Banku	Zlecenio-dawca	Tytuł przekazu lub wpłaty	Kwota przekazu w dewizach	Równowartość przekazu w zł, lub suma wpłaty. na rachunek żagr. wolny

....

(Pieczątka banku i podpisy)

Uwaga: W rubryce „Tytuł przekazu lub wpłaty“ należy wymienić tytuł zobowiązania np. za towar, koszty przewozu, koszty utrzymania,, spłatę pożyczki itp. Przy zapłacie należności za koszty uboczne należy wyraźnie zaznaczyć, czy są związane z eksportem, czy z importem towarów do Polski.

Wykaz artykułów, których eksport dopuszczony jest do odmrażania należności zablokowanych w Polskim Instytucie Rozrachunkowym w Warszawie.

1. Szynka i wędliny,
2. Konserwy mięsne i drobiowe,
3. Konserwy rybne i ryby,
4. Sery,
5. Mleko kondensowane,
6. Mączka ziemniaczana,
7. Cement,
8. Meble stolarskie,
9. Drzwi płytowe,
10. Listwy do ram,
11. Radioodbiorniki i skrzynki,
12. Przędza i tkaniny lniane,
13. Tkaniny ze sztucznego jedwabiu
14. Papier i płótno szmerglowe,
15. Papier bezdrzewny i kancel.
16. Obuwie skórzane,
17. Skóry wyprawiane,
18. Rękawiczki skórzane,
19. Maszyny rolnicze,
20. Narzędzia rzemieślnicze,
21. Wyroby nożownicze,
22. Fajans i szkło stołowe,
23. Żyto,
24. Tomofan.

NOWOZAŁOŻONE PRZEDSIĘBIORSTWA W PALESTYNIE

Spółka akcyjna — a.
Spółka firmowa — f.
Spółdzielnia — s.

Rolnictwo.

Sdot Hajam Kwucat Hanoar Haowed Lihitjaszwut Szetufit (s), Kiriat Haim — osiedle rolne; „Gil'ad", Aguda Szetufit Ltd. (s), Rosz Pina — osiedle rolne; Hakibuc Hameuchad Ein Hajam, Kwucat Poalim Lehitjaszwut Szetufit Ltd. s), Atlit — osiedle rolne; Bnei Genlaim, Irgum Poalim Lehitjaszwut Szetufit Ltd. (s), Tirat Szalom, obok Ness Ziona — osiedle rolne; Rewiwim, Kwucat Hanoar Haowed Lehitjaszwut Szetufit Ltd. (s), Riszon le Zion — osiedle rolne; Gordonia Maapilim, Kwucat Poalim Ledijug Ulehitjaszwut Szetufit (s), Naharia — osiedle rolne.

Ruch Budowlany.

Kiriat Awoda Dalet, Aguda Szetufit, Ltd. (s) Tel-Awiw — rozwój przedmieść; The Palestine Arab Architectural Co. Ltd. (a), ŁP. 13.000 — tow. budowlane; Igra Rama Ltd. (a) ŁP. 5.000 — tow. budowlane; General Contractors (f), Tel-Awiw — tow. budowlane; Haw „B", Kfar Brandes (f) — tow. budowlane; „Sha'al", Settlement & Building Co., Ltd. (a), ŁP. 1.000 — przedstawicielstwo budowlane; Kwucat Banaim Haszachar (f), Haifa — przedst. budowlane; Electron Co. Ltd. (a), ŁP. 2.000 — fabryka aparatów; Bait Szetufi be Szchunat Hapoalim Alef b'Tel-Awiw, Aguda Szetufit Ltd. (s), Tel-Awiw — budowa mieszkań; „Habone", Chewra Kablanit Lebinian szel Hapoel Hamizrachi b'Haifa Ltd. (a), ŁP. 1.000 —

tow. budowlane; „Miszkanot", Chewra Lejisud Szchunot Datijot Ltd. (a) ŁP. 1.000 — zakładanie ogrodów; Dune Dell Co. Ltd. (a) ŁP. 1.000 — tow. budowlane; The Near East Building Corporation, f), Haifa — tow. budowlane.

Przemysł.

„Hadar", Achim Porat, Haifa (f) — produkcja przetworów owocowych; Dow Cohen & Co. (f) Kfar Saba — produkcja kleju i krochmalu; The Palestine Bus Works Co. (f), Tel-Awiw — produkcja karoserii; „Aram" Eastern Glycerine Industrial Co. Ltd. (a) ŁP. 1.000 — produkcja gliceryny; „Hamanhil", Chemical Works (f) — produkcja artykułów chemicznych, specjalność fabrki do bielizny; Aga Film Co. Ltd. (f) — filmy; Kokhaw, Haifa (f) — produkcja kleju i wosku; Ari Malzlier (f) Tel-Awiw — produkcja napojów wyskokowych; Cosmos Advertising, Tel-Awiw (f) — produkcja reklamowych popielniczek; „Szanur", Palestine Work fors Artificial Building Materials (f) Tel-Awiw — produkcja i sprzedaż sztucznych materiałów budowlanych.

Handel.

Baumann Bros., Jerozolima (f) — import i eksport; Zwi Linenberg & Son (f) — produkty mleczarskie; „Hayouth", Tel-Awiw (f) — artykuły kolonialne; „The Universal Trading Agency" (f) Jaffa — eksport pomarańcz; J. M. Kwasner & Son, Tel-Awiw (f) — import i eksport; Chewra Lemischar Wesochnut, Tel-Awiw (f) — agencja agenturowa; Iwamr, Tel-Awiw f) — włókiennicze wyroby; Haj Mahmud Tarriz & Ratib Gosze, Jerozolima (f) — bydło i owce; Cohen & Caspi, Tel-Awiw (f) — import; Industrial Supplies Ltd. (a) ŁP. 1.000 — import i eksport; E. Katz & M. Mechorer (f) Ramat Haszaron — materiały budowlane; Brint, Meat & Sausage Shop (f) Haifa — mięso i przetwory mięsne: Max Aronson, Tel-Awiw (f) — maszyny wszelkiego rodzaju; Kedem Cigarette Co. Tel-Awiw (f) — papierosy i tytoń; Mohtadi & Sihwail, Lydda (f) — wyroby spożywcze; Rafael Cohn & Co. Tel-Awiw (f) — owoce i produkty rolne; Bobroff & Arszon f) Tel-Awiw — import wyrobów sanitarnych, artykułów kosmetycznych; „Yonina" (f) Jerozolima — odzież; Renco Ltd. (a) ŁP. 1.000 — przedst. Californian Texas Oil Co. (Overseas) Ltd. New-York; Amin Salim el Jimes & Bros., Haifa (f) — wyroby włókiennicze; Jewelry & Watches Trade Co., Tel-Awiw (a), ŁP. 1.000 — biżuteria; Benno Hirsch & Co. Ltd. (a), ŁP. 1.000 — surowce; Ferro-Metal Ltd. (a) ŁP. 1.000 — żelazo, gwoździe, żelazne rury, wyroby sanitarne i in.; Zekhukit Raawa (f) — szkło i wyroby; Mehor Hahalbasza, A. Simha & R. Mejuhas (f) — gotowa odzież; „Halon Raawa" (f) — Jerozolima; H. Hodara & G. Errewa, Tel-Awiw (f) — przedstawicielstwa; Taki-el-Din, Muallem & Junis, Jaffa (f) — hurtowa sprzedaż artykułów spożywczych; Jerusalem New Flour

Mill Co. Ltd. (a) ŁP. 5.000 — produkty przemiału; Jerusalem Automobile Co. Ltd. (a) ŁP. 1.200 — samochody i maszyny; The Anglo-Asiatic Co. Ltd. (f) — materiały budowlane; Hewrat Ain Gedi (f), Tel-Awiw — napoje wyskokowe; Chewrat Hazorea, Tel-Awiw (f) — nasiona, nawozy; Dawidon & Co., Tel-Awiw (f) — filmy; Taasijat Zifzif, Tel-Awiw (f) — Zifzif (piasek do budowy); „Palco", The Palestine Contractors & Co., Jerozolima (f) — transakcje handlowe wszelkiego rodzaju; The Arab Films Distributing Co., Haifa (f) — filmy; „Feta", Ltd. (a) ŁP. 3.000 — wyroby włókiennicze; Pasco Electric Ltd. (a), ŁP. 1.000 — elektryczne wyroby; The Scrow Pipe Trading Company Ltd. (a), ŁP. 8.000 — rury; Tailor Abraham Eichenbrener Co. Ltd. (a), ŁP. 1.000 — odzież; A. i H. Lifschitz Ltd. (a) ŁP. 2.000 — import i eksport; Agence Francaise du Levant, Stutzer & Co. (f) — artykuły farmaceutyczne i chemiczne; Atalla Bros. (f) Atalla — wyroby farmaceutyczne; „Tawlin" (f), Haifa — pakownia ryżu, cynamonu, pieprzu itd.

Rzemiosło.

Kwuzat Hatris, Haifa (f) — okiennice; J. & S. Monzon, Jerozolima (f) — litografia; Mafiat Magdiel (f), Magdiel — piekarnia.

Banki, Towarzystwa Ubezpieczeniowe i Powiernicze.

Credit Financial Palestine Corporation Ltd. (a), ŁP. 10.000 — kasa pożyczkowo-oszczędnościowa; Hakisse Wehaszulchan Beit Charoszet Lekisaot Weszulchanot Ltd. (a), ŁP. 1.000 — fabryka mebli; „Misra", Insurance Service Tren and Steinweg (f) — agenci ubezpieczeniowi; „Hamaszkia", Financing Co. Ltd. (a), ŁP. 1.000 — tow. powiernicze; South African Binjan Bank (a), ŁP. 50.000 — transakcje bankowe; The Azur Co. Ltd. (a) ŁP. 1.000 — tow. powiernicze; Palestine General Trust Agency (f), Jerozolima — tow. powiernicze; Yaziw Co., Tel-Awiw (f) — tow. powiernicze;

Hotele, restauracje i lokale rozrywkowe.

„Pinat-Or", Tel-Awiw (f) — kawiarnia i restauracja; Abu Szullei & Ihmeid, Jaffa (f) — kawiarnia; Raszid & Mousa Awwad & Mustafa Zamzam, Jaffa (f) — mleczarnia; Excelsior Bar, Hajfa (f) — kawiarnia i restauracja.

Biura podróży i transportowe.

Mediterranean Ships Supplies Ltd. (a), ŁP. 1.000 — biuro transportowe i podróży; Scandinavian Shipping Agency, Ltd. (a), ŁP. 100 — biuro okrętowe; Tarszyha Cars Union Co., Akko (f) — tow. transportowe; Simhon & Hassigoff „Palestine Shipping and Forwarding Agency (f), Hajfa — tow. transportowe; Carmen Eastern Forwarding Ltd. (a), ŁP. 1.000 — tow. transportowe; Jona Kübler, Jaffa (f) — tow. okrętowe; The Jerusalem Bus Service Co. Ltd. (a), ŁP. 5.000 — linia autobusowa.

Różne.

„PIM“, Company Ltd. Protection of the Interest of Motorists (a), ŁP. 1.000 — poradnia prawna dla właścicieli samochodów, motocykli i rowerów; Chewra Lemifalei Sifrut Ltd. (a), ŁP. 1.000 — wydawnictwo książek; Musica Hebraica Ltd. (a), ŁP. 1.000 — wydawnictwo nut; „Ajanot“ (a), ŁP. 500 — wydwanictwo książek; Oskar Hecht, Tel-Awiw (f) — dekoracja wnętrz.

KOMUNIKATY

Izby Handlowej Polsko-Palestyńskiej

KONTYNGENTY NA PRZYWÓZ ARTYKUŁÓW PALESTYŃSKICH DO POLSKI.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadomiło Izbę Handlową Polsko-Palestyńską, iż dla Palestyny zostały przyznane następujące kontyngenty na okres październik—grudzień 1938 r.

Sezam	poz. tar.	24	70	ton
Jabłka rajskie (etrogim)	„ „	58	5	„
Pomarańcze, mandarynki, grejpfruty	„ „	60 p. 3, 4	4.000	„
Cytryny	„ „	60 p. 5	300	„
Liście palmowe dla celów rytualnych	„ „	86	5	„
Jelita	„ „	137	20	„
Oliwa	„ „	205/221	125	„
Kwaśny fosforan sodowy	„ „	299 p. 22	2	„
Koniak	„ „	278	40	„
Wino	„ „	280 p. 1	40	„
Olejki eteryczne	„ „	429 p. 2	2	„
Skóry surowe	(poz. 492 i 528 p. 2)		250	„
Zęby sztuczne	„ „	1164 p. 4b	25	kg
Wyroby artystyczne ze srebra ex		1264 p. 4	125	„

WIZYTY W IZBIE

Ostatnio odwiedzili Izbę: prezes dr Roger Battaglia, konsulent Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, konsul S. Tolkowski, gen. dyr. Związku Plantatorów Owoców Cytrusowych w Tel-Awiwie.

STATYSTYKA

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w lipcu 1938 r. w porównaniu z lipcem 1937 r.

Kraje	Lipiec 1937			Lipiec 1938		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	15	910	+ 895	11	684	+ 673
Egipt	2,811	1,420	—1,391	986	514	— 472
Syria	—	191	+ 191	13	216	+ 203
Iran	21	179	+ 158	11	1	— 10
Turcja	238	108	— 130	117	1,211	+ 1,094
Cypr	7	13	+ 6	3	8	+ 5
Irak	2	1	— 1	2	80	+ 78

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w okresie styczeń—lipiec 1938 r. w porównaniu z tymże okresem 1937 r.

Kraje	Styczeń — Lipiec 1937 r.			Styczeń — Lipiec 1938 r.		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	5,042	5,237	+ 195	5,911	5,468	— 443
Egipt	11.577	4,723	— 6,854	10,419	4,573	— 5,846
Syria	3	95	+ 95	250	815	+ 565
Iran	402	5,258	+ 4,856	212	186	— 26
Turcja	4,617	737	— 3,880	4.533	7,052	+ 2,519
Cypr	73	60	— 13	41	130	+ 89
Irak	47	759	+ 712	24	604	+ 580

Handel zagraniczny z krajami Bliskiego Wschodu w okresie styczeń—lipiec i w lipcu 1938 roku.
(według artykułów).

Artykuły	Styczeń-Lipiec		Lipiec	
	kwint.	tys. zł	kwint.	tys. zł
PALESTYNA				
Przywóz				
Ogółem	121,832	5,911	40	11
Pomarańcze i mandar.	113,052	5,407	—	—
Grejpfruty	7,745	334	—	—
Miąższ i soki owocowe	12	2	12	2
Nasiona sezamowe	328	23	—	—
Jelita surowe i sol.	—	1	—	—
Oliwa	331	73	—	—
Wina winogr.	215	32	13	2
Migdały	2	1	—	—
Olejek eteryczny	—	1	—	1
Rośliny lecznicze	7	2	—	—
Przetwory farmaceutyczne	1	1	—	—
Szmaty	78	6	—	—
Książki	26	15	15	6
Rękawiczki skórzane	—	3	—	—
Wywóz				
Ogółem	128,560	5,468	15,820	684
Fasola	360	19	—	—
Mąka żytnia	1,855	63	12	1
Mąki inne	10	1	—	—
Kasza gryczana	394	12	98	3
Mąka ziemniaczana	370	11	—	—
Grzyby suszone	1	1	—	—
Owoce i jagody suszone	20	2	—	—
Wiklina dla koszykarstwa	435	5	46	1
Obręcze wiklinowe	120	2	—	—
Mięso świeże, solone, mrożone	121	13	—	—
Ptactwo domowe bite „	3	1	—	—
Smalec topiony	3	1	—	—
Masło	3,880	941	920	220
Sery	135	17	15	2
Pierze i puch	3	3	—	—

Artykuły	Styczeń-Lipiec		Lipiec	
	kwint,	tys. zł	kwint.	tys. zł
Jelita surowe i solone	30	4	—	—
Bydło rogate (sztuk)	10,730	302	—	—
Gips i alabaster mielone	100	1	—	—
Węgiel drzewny	600	9	100	1
Miąższ i soki owocowe	82	4	—	—
Szynki	56	14	—	—
Konserwy mięsne	18	2	—	—
Konserwy rybne	32	4	—	—
Cukier	1,564	31	—	—
Likiery i wódki	5	1	—	—
Drożdże prasowane	139	10	16	1
Karbid	309	7	—	—
Przetwory farmaceutyczne	16	63	9	4
Biel cynkowa	47	4	2	2
Lakiery	39	4	—	—
Artykuły kosmetyczne	4	4	—	—
Skóry	5	8	5	8
Wyroby skórzane	1	1	—	—
Tkaniny z jedwabiu sztuczn.	—	1	—	—
Przędza wełniana czes.	3	4	—	—
Aksamity, plusze	3	4	—	—
Tkaniny wełniane	23	9	4	1
Tkaniny bawełniane	126	87	12	4
Przędza jutowa	14	1	—	—
Przędza lniana	3	1	—	—
Tkaniny lniane	12	7	—	—
Koronki	1	1	—	—
Hafty	1	1	—	—
Wyroby powroźnicze	50	9	7	1
Kołdry, pierzyny, poduszki	33	14	15	6
Bielizna pościelowa	2	3	1	1
Belki, bale, krawędziarki	10,230	141	1,668	20
Deski i łaty tarte niehebl.	10,065	129	1,402	20
Deszczułki do opakowań	69,974	1,389	8 840	172
Deski i łaty hebl. szpunt.	7,014	104	—	—
Forniery, dykty	10,111	436	1,678	85
Meble gięte i części	73	11	—	—
Meble inne	22	5	—	—

Artykuły	Styczeń-Lipiec		Lipiec	
	kwint.	tys. zł.	kwint	tys. zł,
Wyroby drewniane	1	1	—	—
Tektura	661	19	—	—
Papier pakowy i inny	1,059	22	—	—
Wyroby z papieru, kartonu	9	2	—	—
Książki	119	30	5	2
Dzienniki i czasopisma	30	14	—	—
Druki oraz rysunki jednobarw.	26	6	13	3
Materiały do szlifowania	33	2	10	1
Wyroby szklane pras., lane	99	12	—	—
„ „ szlif., poler., rznięte	121	11	—	—
Żelazo, stal	3,092	79	593	13
Blacha żelazna, stalowa	394	21	214	9
Rury i kształtki żeliwne	150	6	—	—
Wanny, zlewy, umywalnie i in.	247	13	—	—
Drut żelazny, stalowy	3,395	77	—	—
Kołnierze, łączniki, kształtki żelazne, stalowe	110	13	—	—
Naczynia blaszane emal.	80	14	15	3
Cynk w blachach, płytach	10	1	—	—
Wyroby z blachy cynkowej	15	2	—	—
Kapsle, korki itp. z cyny, ołowiu	4	1	—	—
Wyroby z nieszlachetnych metali	1	1	—	—
Czcionki	23	7	—	—
Okucia do drzwi, okien	25	2	—	—
Wyroby nożownicze	7	6	—	—
Części kotłów	29	3	—	—
Tokarki	28	5	—	—
Walce szosowe	32	2	—	—
Maszyny	62	6	25	3
Sieczkarnie toporowe	10	1	—	—
Samoloty	23	133	11	85
Wstęgi kinematograficzne	-	6	—	3
Płyty do gramofonów	1	1	—	—
Kapelusze, czapki	1	2	—	—
Guziki z rogu, bakelitu	2	4	—	1
Towar zbiorowy	1	1	—	—

Artykuły	Styczeń-Lipiec		Lipiec	
	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.
EGIPT				
Przywóz				
Ogółem	76,122	10,419	5,363	986
Bawełna surowa	53,106	10,072	5,363	986
Żelastwo	22,759	319	—	—
Rośliny lecznicze	3	2	—	—
Gumy wszelkie	95	9	—	—
Odpadki i wyczeski baw.	148	14	—	—
Szmaty	8	1	—	—
Książki	1	2	—	—
Wywóz				
Ogółem	811,872	4,573	113.712	514
Fasola	99	2	—	—
Kasza gryczana	50	2	—	—
Słód	61	3	—	—
Dziegieć smoły	56	2	20	1
Węgiel kamienny	751,350	1,251	104,350	160
Szynki	110	30	39	10
Chlorek amonu	330	11	—	—
Biel cynkowa	16	1	16	1
Lakiery	4	1	—	—
Klej	60	6	30	3
Bicze tkackie, cholewy, rzemyki	1	3	—	—
Przędza wełniana czesank.	36	27	—	—
Tkaniny wełniane	22	16	13	6
Tkaniny bawełniane	1,837	963	3	1
Tkaniny lniane	2	3	—	—
Materie firankowe	174	75	8	4
Cerata, tkaniny olejone	27	6	4	1
Futra i wyroby futrzane	—	1	—	—
Słupy teletechniczne	1,697	9	1,697	9
Deszczułki do opakowań	2,492	48	—	—
Fryzy dębowe	287	6	287	6
Deszczułki posadzkowe	732	33	147	8
Dykty	30,465	1,264	5,593	249
Meble gięte i części	1,034	142	35	5

Artykuły	Styczeń-Lipiec		Lipiec	
	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.
Wyroby drewniane	13	2	—	—
Wyroby koszykarskie	13	2	—	—
Tektura	199	5	—	—
Papier pakowy	5,529	134	106	3
Papier wszelki	137	8	—	—
Materiały do szlifowania	—	1	—	—
Przybory sanitarne	14	1	—	—
Naczynia fajansowe	194	11	—	—
Żelazo, stal	11,775	252	1,051	23
Blacha żel. stal.	461	13	—	—
Drut żelazny stalowy	331	10	80	3
Gwoździe druciane	1,000	29	250	7
Gremple, taśmy gremplowe	8	11	4	5
Rury żelazne, stalowe	242	8	—	—
Kołnierze, kształtki, żel., stal.	34	3	—	—
Naczynia blaszane, emal.	572	86	28	4
Łańcuchy żelazne	11	1	—	—
Cynk w blachach, płytach	97	6	40	2
Maszyny włókiennicze	312	67	—	—
Części maszyn i aparatów	3	2	—	—
Narzędzia lekarskie	2	3	—	—
Wyroby z kości słoniowej	—	2	—	—
SYRIA				
Przywóz				
Ogółem	14,214	250	974	13
Futra baranie	179	66	—	—
Żelastwo	14,032	184	974	13
Wywóz				
Ogółem	244,478	815	67,007	216
Słód	163	10	15	6
Węgiel kamienny	234,700	369	64,000	97
Szynki	17	5	3	1
Węglan amonu	35	2	—	—
Farmaceutyczne przetwory	1	1	—	—
Przędza z sztucz. jedw.	2	1	—	—
Tkaniny z jedw. sztuczn.	1	2	—	—

Artykuły	Styczeń-Lipiec		Lipiec	
	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.
Tkaniny wełniane	149	247	88	189
Tkaniny półwełniane, wełniane	1	1	—	—
Tkaniny lniane	2	1	—	—
Klepki bukowe	943	38	—	—
Dykty	2,654	122	845	38
Meble gięte i ich części	8	1	—	—
Tektura	583	16	160	5
Żelazo, stal, walcowane	3,616	89	1,624	37
Odlewy żeliwne kuch.	68	4	—	—
Drut żelazny, stalowy	620	16	—	—
Rury żelazne, stalowe	605	20	150	5
Kołnierze, kształtki, żel., stal.	99	11	—	—
Naczynia blasz. emal.	126	20	10	1
Sprężyny meblowe	10	1	—	—
	—	1	—	—
	10	1	10	1
IRAN				
Przywóz				
Ogółem	532	212	74	11
Brzoskwinie i morele susz.	150	16	—	—
Szellak i in. żywice	148	78	24	10
Gumy wszelkie	220	104	—	1
Asafetyda, oliban	9	2	—	—
Dywany, chodniki	3	11	—	—
Wywóz				
Ogółem	1,109	186	8	1
Karbid	36	1	—	—
Tkaniny wełniane	144	136	—	—
Dykty	220	12	—	—
Blacha żelazna, stal. ocynkow.	660	33	—	—
Cynk w gąskach, prętach	30	1	—	—
Palniki do lamp naftowych	10	2	—	—
Meble gięte i części	8	1	—	—

Artykuły	Styczeń-Lipiec		Lipiec	
	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.
TURCJA				
Przywóz				
Ogółem	23,497	4,533	1,228	117
Nasiona sezamowe	1,634	133	—	—
Rodzynki	5 839	551	492	43
Figi suszone	121	9	—	—
Orzechy włoskie	153	33	29	7
Orzechy laskowe	2,602	521	158	33
Garbarskie drewno	1,676	55	451	15
Rudy, szlamy chromowe	4,722	57	—	—
Liście tytoniowe	4,390	2,678	3	2
Opium	1	4	—	—
Ekstrakty garbnikowe suche	243	18	—	—
Futra baranie i koźle	34	13	—	—
Dywany i chodniki	2	5	—	—
Bawełna surowa	2,295	424	95	11
Drewno cios. nieobr. z drzew liśc.	191	20	—	—
Forniery	10	7	—	—
Instrumenty perkusyjne	2	4	—	—
Wywóz				
Ogółem	134,168	7,052	39,727	1,211
Chmiel	15	1	—	—
Żołądki	3	5	—	—
Liście tytoniowe	18	10	—	—
Chloran i nadchloran potasu	700	70	450	45
Chlorek amonu	760	38	30	1
Węglany amonowe	30	2	30	2
Kwas octowy, ocet drzewny	100	6	50	1
Biel cynkowa	605	30	220	11
Lakiery	30	29	—	—
Klej kostny	297	29	—	—
Przetwory chem. organ.	4	7	—	—
Aksamity, plusze, jedw.	3	7	—	—
Przędza wełn.	1,970	2,242	44	66
Tkaniny jutowe	2,771	317	470	50
	7	4	2	1

	Styczeń- ipiec		Lipiec	
	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.
Drewno ciosane, nieobr.	15	2	—	—
Deszczułki do opakowań	3,738	96	1,568	39
Deski i łaty	9,835	243	3,203	79
Deszczułki posadzkowe	225	12	225	12
Dykty	820	40	141	7
Papier wszelki	2,105	548	93	31
Przybory sanitarne	659	60	—	—
Żelazo, stal walcow.	95,530	2,141	30,613	767
Blacha żelazna, stalowa	30,423	433	18,103	52
Stal szlachetna	21	8	—	—
Drut żelazny, stalowy	418	11	—	—
Rury żelazne, stalowe	2,609	140	—	—
Kołnierze, łączniki, kształtki	1,038	134	—	—
Cynk w gąskach, prętach	2,850	116	350	15
Cynk w blachach, płyt.	2,740	149	380	20
Stopy aluminium w płytach, blach.	8	12	—	—
Mosiądz, tombak, spiż, bronz	13	9	—	—
Nity	3	6	—	—
Wyroby z nieszlach. metali	12	62	—	—
Żarówki elektryczne	5	8	—	—
	30	9	30	—
CYPR				
Przywóz				
Ogółem	615	41	50	3
	82	4	—	—
Pomarańcze i mandarynki	361	20	50	3
Rodzynki	171	17	—	—
Wywóz				
Ogółem	1,825	130	80	8
	6	2	3	1
Tkaniny wełniane	13	4	10	3
Tkaniny bawełniane	89	43	—	—
Liny, linki, powrozy	5	2	—	—
Dykty	1,093	50	64	3
Tektura	185	5	—	—

	Styczeń-Lipiec		Lipiec	
	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.
Rury żelazne, stalowe	323	14	—	—
Naczynia blaszane emaliowane	28	5	—	—
IRAK				
Przywóz				
Ogółem	493	24	49	2
Daktyle	493	24	49	2
Wywóz				
Ogółem	2,799	604	244	80
Tkaniny z jedw. sztuczn.	—	1	—	—
Przędza wełniana	189	180	38	35
Tkaniny wełniane	629	264	75	27
Wata bawełniana	26	8	—	—
Tkaniny bawełniane	5	3	—	—
Cerata, tkaniny olejone	36	8	—	—
Karbid	102	3	—	—
Skóry	1	2	—	—
Dykty	309	13	—	—
Meble gięte i ich części	560	80	132	18
Meble inne	27	2	—	—
Wyroby drewniane	10	1	—	—
Blacha żelazna, stalowa	100	3	—	—
Rury i kształtki żeliwne	933	30	—	—
Zlewy, żłoby, płucznie	98	6	—	—
Naczynia blaszane emaliowane	62	10	—	—
Guziki z rogu, bakelotu	—	1	—	—
Wyroby z kości słoniow.	—	1	—	—

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

Warszawa, ul. Fredry 10. — Tel. 246-37, 521-06. P. K. O. 9231.

Redaktor odpowiedzialny: **Inż. JÓZEF THON**

Wydawca: **POLSKO-PALESTYŃSKA IZBA HANDLOWA**

Druk. „Monolit", Warszawa, Elektoralna 3, tel. 581-92.